

PELAAJIEN VERTAISTUKIVERKOSTO- PROJEKTIN ULKOINEN ARVIOINTI

Loppuyhteenveto

Kuntoutussäätiö/Innokuntoutus

Sisälllys

1. Johdanto.....	2
2. Arviointitehtävä	3
2.1 Arvioinnin kohdentuminen	3
2.1 Hyödynnetyt aineistot ja menetelmät	3
3. Kokoavia havaintoja arviointiaineiston pohjalta.....	5
3.1 Yleisesti Pelaajien vertaistukiverkosto -projektista	5
3.2 Vertaisohjaajakoulutus.....	6
3.3 Vertaisryhmät.....	9
3.4 Vertaistuen osaamispankki	13
4. Kokonaisarvio projektin tavoitteiden toteutumisesta.....	14
Liitteet	16

1. Johdanto

Kuntoutussäätiön Innokuntoutus-yksikkö toteutti vuosien 2009–2010 aikana Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin ulkoisen arvioinnin. Kyseessä on ollut ns. kehittävä arviointi, jossa pyritty tuottamaan konkreettisia ehdotuksia projektitoiminnan kehittämiseksi.

Arviointi on toteutettu kahdessa vaiheessa. Arvioinnin ensimmäinen väliraportti toimitettiin Sosiaalipedagogiikan säätiölle tammikuussa 2010. Alkuperäisen arviointisuunnitelman mukaisesti Kuntoutussäätiön tuli toimittaa loppuraportti Sosiaalipedagogiikan säätiölle joulukuussa 2010. Sosiaalipedagogiikan säätiön hallinnoiman projektin varojen ehtymisen vuoksi arviointiaineiston kerääminen ja kaikki arviointisuunnitelman mukaiset toimenpiteet päätettiin keskeyttää yhteisymmärryksessä elokuussa 2010. Tästä johtuen tämä yhteenvetoraportti on alkuperäistä suunnitelmaa suppeampi.

Tämä asiakirja on loppuyhteenveto huhtikuun 2009–elokuun 2010 aikana kerätyn arviointiaineiston pohjalta. Yhteenvedossa korostuu keväällä 2010 toteutetun sähköisen kyselyn tulokset. Yhteenvedon toisessa pääluvussa on kuvattu arviointitehtävä ja luvussa kolme tuodaan esille keskeisimmät arviointihavainnot. Luvussa neljä esitetään arvio Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin alkuperäisten tavoitteiden toteutumisesta.

2. Arviointitehtävä

2.1 Arvioinnin kohdentuminen

Arvioinnin kohteena on Sosiaalipedagogiikan säätiön toteuttama **Pelaajien vertaistukiverkosto – projekti**. Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahoittaman Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin tavoitteena oli vuosien 2008–2010 aikana: 1) lisätä peliongelmaista kärsivien omaa aktiivista kansalaistoimintaa pelihaittojen vähentämiseksi, 2) lisätä peliongelmaisten henkilöiden ja läheisten vertaistukiryhmien muodostumista, 3) pelaajien vertaistuen valtakunnallisen osaamispankin luominen, 4) pelaajien vertaistuen virtuaalisen oppimisympäristön luominen, 5) vertaistukiverkoston rakentaminen, 6) vertaisohjaajakoulutuksen ja vertaisohjaajien kouluttajakoulutuksen kehittäminen ja toteuttaminen yhteistyössä A-klinikkasäätiön kanssa sekä 7) vertaistukitoiminnan vakiinnuttaminen osaksi peliongelmaisten ihmisten tuki- ja palvelujärjestelmää yhteistyössä lääninhallitusten kanssa.

Tiivistetysti voidaan sanoa, että projektissa pyrittiin kehittämään asiakaslähtöisiä toimintamalleja ja matalan kynnyksen vertaistuen muotoja ihmisille, joiden elämää liiallinen pelaaminen haittaa, sekä heidän läheisilleen.

Arviointi on toteutettu kahdessa vaiheessa:

1. vaiheessa projektin kolme osa-aluetta (vertaisohjaajakoulutusta, vertaisryhmätoimintaa sekä vertaistuen osaamispankin kehittelyä) arvioitiin SWOT-analyysin (soveltaen) mukaisista näkökulmista.
2. vaiheessa oli alkuperäisen arviointisuunnitelman mukaisesti tarkoitus keskittyä arvioimaan vertaisohjaajakoulutuksen, vertaistukiryhmien ja vertaistuen osaamispankin osalta 1) toimeenpanoa ja toteutusta, 2) tuotoksia ja tuloksia, 3) hyötyä ja tulosten kestävyyttä ja 4) vastaavuutta kohderyhmän ja hankkeen toteuttajan tarpeisiin.

2.1 Hyödynnetyt aineistot ja menetelmät

Koko arviointihankkeen ajan on kerätty ja analysoitu kirjallista aineistoa Pelaajien vertaistukiverkosto -projektista. Projektityöntekijät ovat toimittaneet arviointitiimille tarvittavan aineiston.

Arvioinnin ensimmäisessä vaiheessa kerättiin aineistoa alan asiantuntijoiden/projektin sidosryhmien edustajien teemahaastatteluiden (7 kpl), projektityöntekijöiden haastatteluiden, pelaajien vertaisryhmän ryhmähaastattelun (1 kpl) sekä pelaajien läheisten vertaisryhmän ryhmähaastattelun (1 kpl) avulla. Haastatteluiden lisäksi loppuvuodesta 2009 järjestettiin kaksi asiantuntijatyöpajaa (17.11.2009 teemana ”Vertaistukitoiminta ja vertaisohjaajakoulutus” ja 4.12.2009 teemana ”Vertaistuen osaamispankki”).

Arvioinnin toisessa vaiheessa on toteutettu sähköinen kysely, joka osoitettiin vertaisryhmiin ja vertaisohjaajakoulutukseen osallistuneille henkilöille sekä projektin keskeisimpien sidosryhmien edustajille. Kyselyyn vastasi yhteensä 61 henkilöä vastausprosentin ollessa noin 69. Seuraavassa

taulukossa on esitetty kyselyvastaajien lukumäärä ja suhde Pelaajien vertaistukiverkosto -projektiin.

Taulukko 1. kyselyvastaajien lukumäärä(=N) ja suhde Pelaajien vertaistukiverkosto -projektiin

Vastaajan suhde projektiin	N	%-osuus
Osallistunut pelaajien vertaistukiryhmään	12	19,7
Osallistunut läheisten vertaistukiryhmään	5	8,2
Osallistunut vertaisohjaajakoulutukseen	9	14,8
Työntekijänä Sosiaalipedagogiikan säätiössä	1	1,6
Projektin ohjausryhmässä	5	8,2
Projektin eettisessä työryhmässä	5	8,2
Säätiön/projektin yhteistyökumppani	24	39,3
Yhteensä	61	100

3. Kokoavia havaintoja arviointiaineiston pohjalta

3.1 Yleisesti Pelaajien vertaistukiverkosto -projektista

Ottaen huomioon pelinongelmaisten ihmisten määrä Suomessa sekä heille suunnattujen hoito- ja tukipalveluiden vähäisyys, on selvää, että Pelaajien vertaistukiverkosto -projektille on ollut aito tilaus. Henkilövaihdosten ja lievän alkukankeuden jälkeen projekti lähti varsin hyvin liikkeelle ja projektissa kyettiin keskittymään asetettujen tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Pelaajien vertaistukiverkosto -projektille asetetut tavoitteet ja sisällöt huomioiden projekti on istunut luontevasti osaksi Sosiaalipedagogiikan säätiön toimintaa.¹ Sosiaalipedagogiikan säätiö on toteuttanut ennen Pelaajien vertaistukiverkosto -projektia neljä ongelmapelaamiseen liittyvää RAY-rahoitteista hanketta².

Projektihenkilöstön osaaminen, innostus asiaa kohtaan sekä aktiivinen työote ovat tukeneet projektin toteutusta. Haasteena on kuitenkin ollut projektihenkilöstön tehtäväkentän laajuus, ja rajalliset henkilöresurssit ovat tulleet ajoittain vastaan. Aika ei ole yksinkertaisesti riittänyt kaikkien suunniteltujen tehtävien toteuttamiseen. Tammikuun 2010 väliraportissamme nostimme mm. esille, että projektissa tulee kiinnittää erityistä huomiota projektihenkilöstön fyysiseen ja henkiseen jaksamiseen. Ajanpuute kertonee projektin osittain epärealistisesta tavoitteiden asettelusta suhteessa käytössä olleisiin resursseihin.

Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin ulkoinen tiedottaminen jakoi arviointihankkeen aikana kuultujen tahojen mielipiteet. Ensimmäisessä väliraportissa nostimme mm. esille, että alkuvaiheessa projekti olisi saattanut päästä helpommalla, mikäli projekti olisi kyselty esimerkiksi rahapeliyhdytyiltä sekä aikaisemmilta hankkeilta, millä foorumeilla toiminnasta voisi ja/tai kannattaisi tiedottaa. Tämä kertonee siitä, että yhteydenpito alan toimijoiden kanssa olisi tullut olla tiiviimpää heti alusta alkaen. Projektin edetessä yhteydenpito keskeisten yhteistyötahojen ja sidosryhmien kanssa kuitenkin tehostui. Projektin keskeisimpiä yhteistyökumppaneita ovat olleet Pelissä -projekti taustaorganisaatioineen (Jyväskylän Päihdepalvelusäätiö, Kuopion Kriisikeskus ja Riippuvuuskeskus Tyynelä), Sosiaalipedagogiikan säätiön Maahanmuuttajanuorten pelaaminen hallintaan (MaPe) -projekti, Suomen Mielenterveysseura, Espoon, Vaasan ja Porin A-klinikat, Mielenterveyden Keskusliiton Joensuun alueen yhdistykset sekä pääkaupunkiseudulla toimintansa aloittanut Peliklinikka ja erityisesti info- ja tukipiste Tiltti. Toimintojen juurruttamisen ja valtakunnallisen levittämisen kannalta yhteistyötä voidaan pitää merkittävänä.

Pelinongelmaisten ja heidän läheistensä vertaisryhmiin osallistuneet sekä vertaisohjaajakoulutukseen osallistuneet olivat kyselyvastausten perusteella erittäin tyytyväisiä

¹ "Sosiaalipedagogiikan säätiön toiminnan päämääriä ovat yleishyödyllinen ja valtakunnallinen sosiaalipedagoginen vaikuttamis- ja kehittämistyö, yhteisökuulttuurien tukeminen sekä yhteisöpedagogiikan menetelmien ja teorian kehittäminen yhteistyössä alan asiantuntijoiden kanssa. Sosiaalipedagogiikan säätiön toimintasektorit ovat yleishyödyllinen sosiaalipedagoginen hanke- ja kehittämistoiminta (valtakunnalliset projektit) sekä sääntöjen mukaisen moniammatillisen kouluttaja- ja kuntouttajayhteisön ylläpitäminen." <http://www.sosped.fi/>

²Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin 2008-2010 loppuraportti. Pelirajat'on -toiminta "Paras koulu heti elämäkouluun jälkeen". 20.10.2010. Sosiaalipedagogiikan säätiö, Mirja Heikkilä & Jari Hartikainen.

saamaansa informaatioon, joka koski ryhmien/koulutuksen sisältöjä ja tavoitteita. Toisaalta vertaisryhmiin oli aika ajoin vaikeuksia saada riittävästi osallistujia, mikä kertoo mm. haasteista projektin kohderyhmälle suunnatussa tiedottamisessa. Asiantuntijahaastattelussa nostettiin esimerkiksi esille, että: *”peliongelmaiset ihmiset tai heidän läheisensä eivät välttämättä ole parhaita tiedon etsijöitä”*.

Projektin ulkoista tiedottamista voidaan kritisoida ainakin osittain johdonmukaisuuden puutteesta. Esimerkiksi projektista käytetyt eri nimet (”Pelaajien vertaistukiverkosto -projekti”, ”Pelirajat`on”, ”Pera”) eri yhteyksissä ja asiakirjoissa ovat herättäneet hämmennystä.

Kokonaisuutena katsottuna projektista ja sen toteutuksesta on kuitenkin jäänyt hyvin positiivinen kuva projektin keskeisimmille yhteistyökumppaneille ja sidosryhmien edustajille sekä erityisesti vertaisryhmiin ja vertaisohjaajakoulutukseen osallistuneille henkilöille. Suurin ongelma projektin toteutuksessa oli syksyllä 2010 esille noussut taloudellisten resurssien puute, mikä johti Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin toiminnan keskeyttämiseen lokakuun loppuun mennessä. Varojen loppuminen vaikutti negatiivisesti projektin toimintojen hallittuun alasajoon.

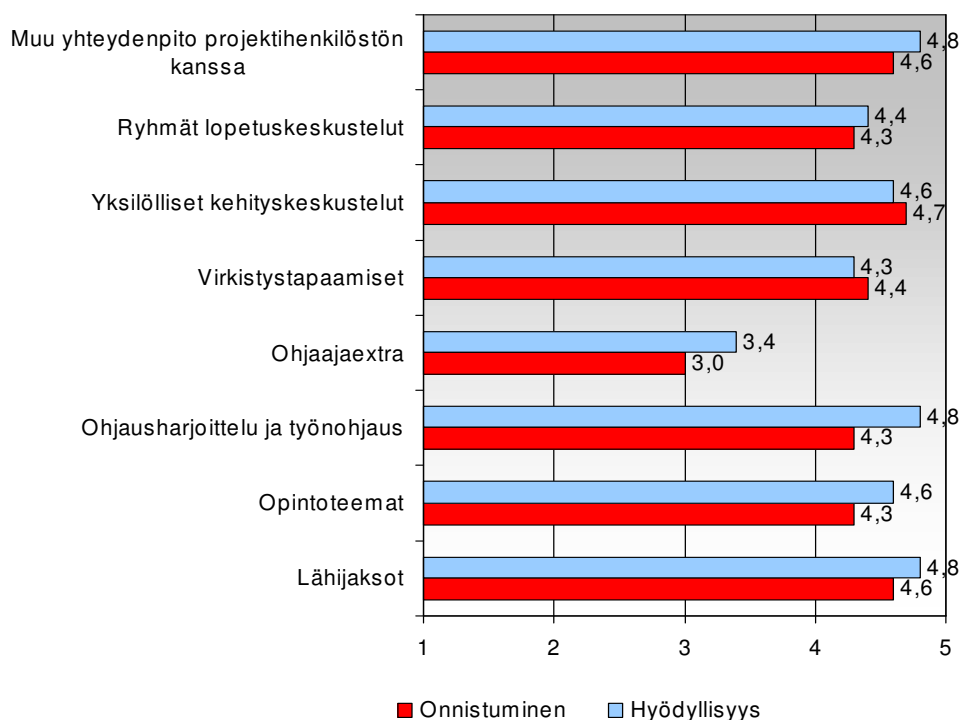
3.2 Vertaisohjaajakoulutus

Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin yhtenä alkuperäisenä tavoitteena oli vertaisohjaajakoulutuksen ja vertaisohjaajien kouluttajakoulutuksen kehittäminen ja toteuttaminen yhteistyössä A-klinikkasäätiön kanssa. Vertaisohjaajien kouluttajakoulutuksen yksityiskohtainen tarkastelu on rajattu arvioinnin ulkopuolelle.

Projektissa kehitettiin tavoitteiden mukaisesti vertaisryhmien ohjaajien koulutusohjelma, jota myös testattiin käytännössä ja edelleen kehitettiin kolmella ohjaajakurssilla. Koulutukseen osallistui yhteensä 23 henkilöä (kahdella kurssilla osallistujia oli kahdeksan ja yhdessä seitsemän), joista kolme henkilöä keskeytti koulutuksen ja kahdelta jäi puuttumaan osa todistuksen saamiseen edellytettävistä opinnoista. Koulutusohjelmasta muodostui 137,5 tunnin laajuinen (viiden opintopisteen) kokonaisuus. Koulutusohjelman kesto oli noin 6 kuukautta.³

Kyselyvastausten perusteella vertaisohjaajakoulutukseen osallistuttiin mm. halusta auttaa muita sekä mielenkiinnosta oppia uusia asioita. Kyselyaineiston perusteella koulutukseen osallistuneet olivat erittäin tyytyväisiä koulutuskokonaisuuden sisältöihin ja toteutukseen, kuten kuviosta 1 voidaan havaita.

³ Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin 2008–2010 loppuraportti. Pelirajat`on -toiminta ”Paras koulu heti elämäkoulun jälkeen”. 20.10.2010. Sosiaalipedagogiikan säätiö, Mirja Heikkilä & Jari Hartikainen.

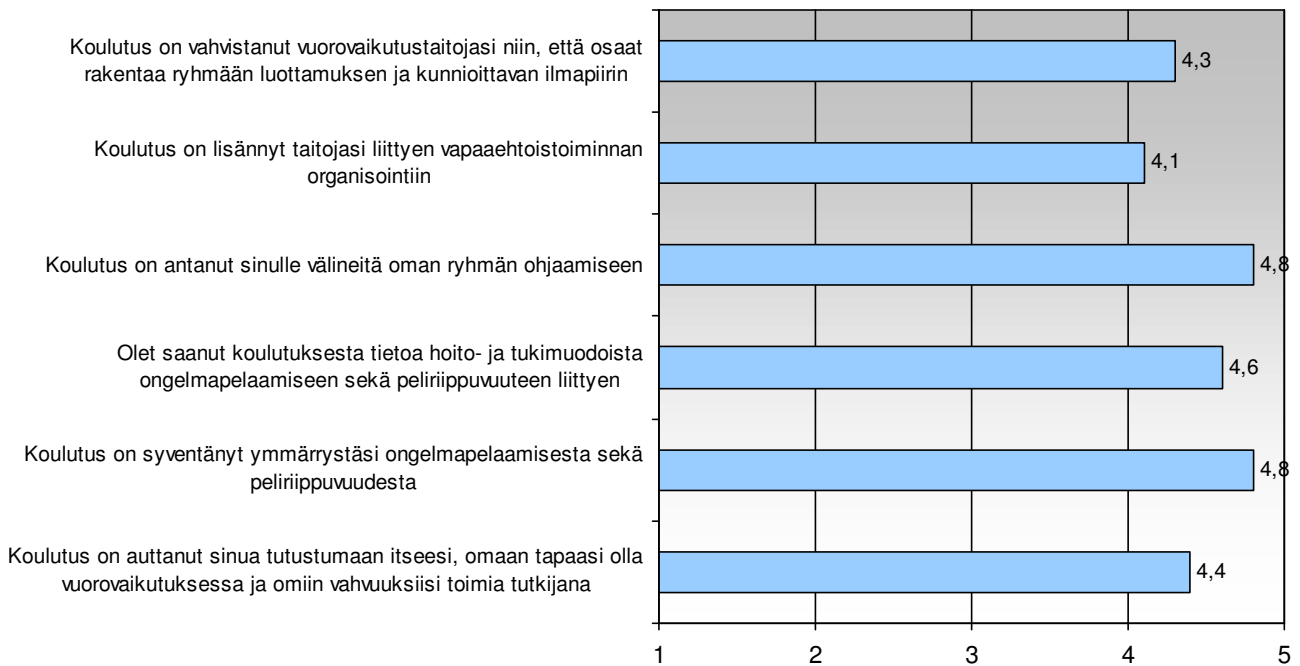
Kuvio 1. Vertaisohjaajakoulutukseen osallistuneiden näkemykset koulutuskokonaisuuden sisältöjen onnistumisesta ja hyödyllisyydestä, ka. asteikolla 1–5⁴

Koulutuksessa valinnut positiivinen yhteishenki sai osallistujilta paljon kiitosta osakseen. Lisäksi koulutukseen osallistuneet olivat erittäin tyytyväisiä koulutuksissa hyödynnettyjen ulkopuolisten asiantuntijoiden ammattitaitoon, osallistujien tarpeiden, elämäntilanteiden ja jaksamiseen huomioimiseen sekä vuorovaikutukseen osallistujien ja kouluttajien välillä. Kyselyn avovastausten perusteella Sosiaalipedagogiikan säätiön koettiin olleen osallistujia kannustava ja tukeva taho, joka kykeni huomioimaan toiminnan vapaaehtoisuuden sekä ohjaajien oman jaksamisen. Toisaalta muutamissa kyselyvastauksissa nostettiin esille, että koulutuskokonaisuus oli osallistujan näkökulmasta liian raskas.

Kysyttäessä vertaisohjaajakoulutuksen kehittämistarpeita, koulutukseen osallistuneet kaipaivat mm. selkeämpiä koulutusmateriaaleja, enemmän aikaa työnohjaukselle ja ohjaajien vertaiskokemusten vaihtoon, kevyempiä kotitehtäviä (kotitehtävät raskaita työssäkäyville), enemmän keskusteluita kirjallisten tehtävien sijaan, tarkempaa tietoa riippuvuuden luonteesta, enemmän lähijaksoja (aikaa ei ollut riittävästi sisältöihin nähden), tiiviimpää yhteydenpitoa (verkkofoorumi ei juurikaan ollut käytössä) sekä koulutuspaikkakuntien vuorottelua.

⁴ Hyödyllisyys: ka. asteikolla 1–5 (1=täysin hyödytön, 5=erittäin hyödyllinen); Onnistuminen: ka. asteikolla 1–5 (1=erittäin huonosti, 5=erittäin hyvin)

Vertaisohjaajakoulutukseen osallistuneet kokevat saaneensa konkreettista hyötyä koulutuksesta. Kyselyn avovastausten perusteella koulutukseen osallistuminen on mm. lisännyt osallistujien tietämystä ongelmapelaamisesta ilmiönä, itsevarmuutta käsitellä asioita, sosiaalisia kontakteja ja henkistä hyvinvointia. Lisäksi osallistujat kokevat sisäistäneensä vapaaehtoisen vertaistoiminnan idean. Koulutukseen osallistuneet ovat pääsääntöisesti ylpeitä uudesta osaamisestaan ja kokevat samalla, että koulutuksen sisältöjä ja sen tuomia valmiuksia voi hyödyntää myös jatkossa työelämässä tai vapaaehtoistoiminnassa. Saman suuntaiset havainnot nouseva esille myös kyselyn määrällisestä aineistosta, kuten kuviosta 2 voidaan havaita.

Kuvio 2. Vertaisohjaajakoulutukseen osallistuneiden näkemykset koulutuksen tavoitteiden toteutumisesta ja osallistumisen hyödyistä, ka. asteikolla 1–5⁵

Kokonaisuutena voidaan todeta, että Pelaajien vertaistukiverkosto –projektissa on kyetty luomaan varsin toimiva malli vertaisohjaajakoulutukseen sekä tavoittamaan ohjaajat, joilla on omakohtaista kokemusta ongelmapelaamisesta. Koulutus on vastannut kyselyaineiston perusteella erittäin hyvin osallistujien tarpeisiin⁶.

Vertaisohjaajakoulutus on ollut itsessään edellytys vertaisryhmien toiminnan vakiintumismahdollisuuksille. Arvioitaessa koulutuksen pidemmän aikajänteen hyötyä ja kestävyttä on selvää, että koulutettujen henkilöiden oma aktiivisuus ja halukkuus ryhmien vetämiseen ovat tältä osin keskeisiä tekijöitä. Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin loppuraportissa on aiheellisesti nostettu esille, että projektin aikana koulutetuille vertaisohjaajille olisi ”tarjottava täydennyskoulutusta ja virkistystoimintaa jaksamisen, sitoutumisen ja innostuksen säilymisen tueksi.” Toiminnan jatkuvuuden kannalta on merkittävää, että ”projektin aikana opiskelleiden ohjaajien yhteystiedot on heidän luvallaan luovutettu Tilttiin. Se toimii kuitenkin

⁵ 1=toteutui erittäin huonosti, 5=toteutui erittäin hyvin

⁶ Kysyttäessä, ”missä määrin koulutukseen osallistuminen vastasi omia henkilökohtaisia tarpeitasi”, oli vastausten keskiarvo asteikolla 1-5 (1=erittäin huonosti – 5=erittäin hyvin) mitattuna 4,6.

oman hankesuunnitelmansa pohjalta, jossa vertaisryhmätoiminta on yksi tavoitteista ohjaajakoulutuksen puuttuessa siitä kokonaan.”⁷

3.3 Vertaisryhmät

Arviointiaineiston perusteella on selvää, että Pelaajien vertaistukiverkosto -projekti kykeni lisäämään peliongelmaisten henkilöiden ja läheisten vertaistukiryhmien muodostumista matalan kynnyksen periaatteiden mukaisesti. Kaiken kaikkiaan projektin myötä syntyi 24 matalan kynnyksen pelaajien vertaisryhmää ja kolme pelaajien läheisten vertaisryhmää. Pelaajien vertaisryhmät toimivat kahdeksalla paikkakunnalla eri puolilla Suomea. Lisäksi yhden ryhmän toimintapaikka oli Vantaan tutkintavankila. Yksi ryhmistä toimi ns. puhelinrinki-periaatteella puhelinkeskustelujen avulla ja yksi ryhmä suunnattiin erityisesti monikulttuurisen taustan omaaville ja se työskenteli englannin kielellä. Pelaajien ryhmiin osallistui aktiivisesti 125 henkeä.⁸

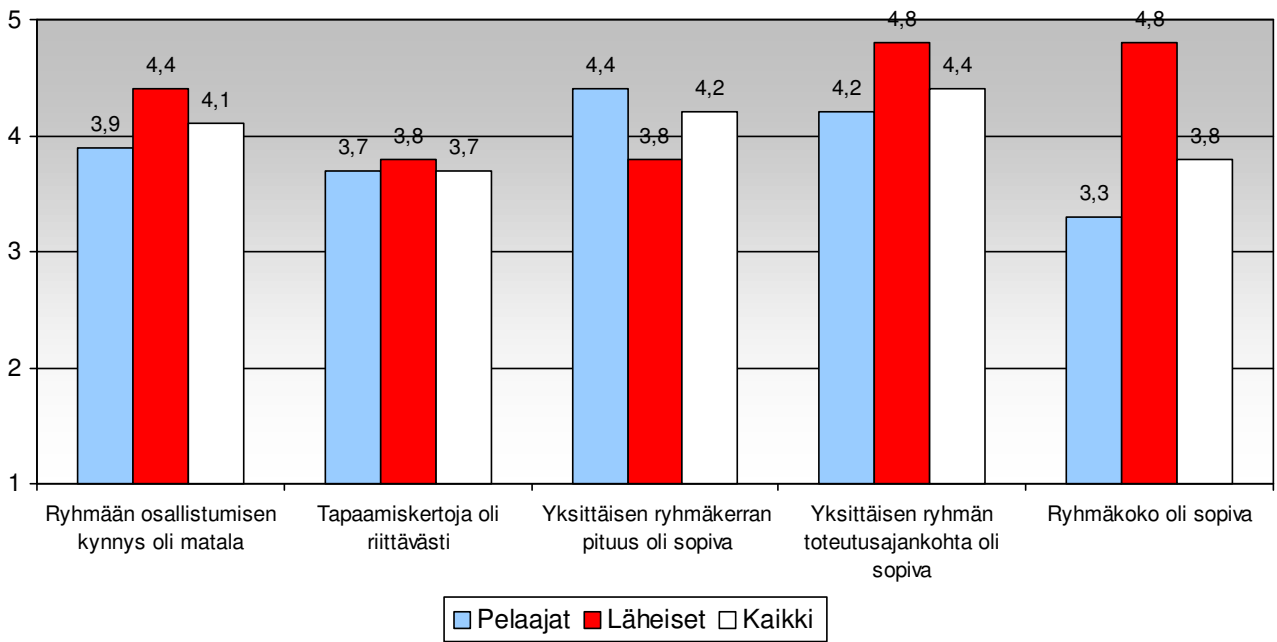
Projektin alkuperäisenä tavoitteena oli vertaistukiverkoston rakentaminen neljälle paikkakunnalle: Helsinkiin, Vaasaan, Tampereelle ja Joensuuhun. Määrällisesti arvioiden tavoite on ylitetty selvästi, vaikkakin Tampere jäi yrityksistä huolimatta toiminnan ulkopuolelle.

Pelaajien vertaisryhmässä keskeisimpiä syitä ryhmään hakeutumiseksi olivat pelaamisesta koitunut taloudellinen ja tunne-elämän ahdinko, tarve tulla kuulluksi, halu saada muutos tilanteeseensa sekä toive saada itselle tukea vertaistukiryhmästä. Pelaajien läheisten vertaisryhmään hakeutumisen syinä olivat mm. tarve saada tietoa ja ymmärrystä läheisen peliriippuvaisuudesta, tarve saada tietoa, miten läheisen asemassa voi toimia sekä aiempi positiivinen kokemus läheisten vertaistukiryhmätoiminnasta.

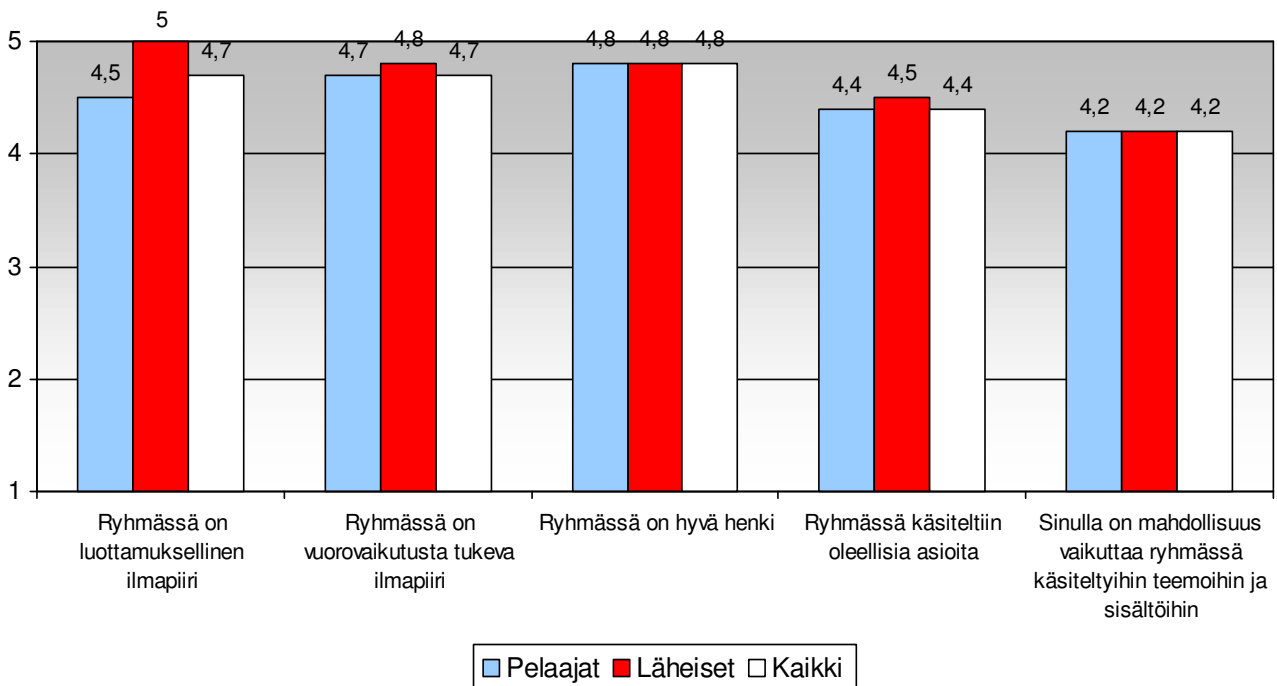
Ryhmien pääasiallinen toimintamenetelmä oli yhdessä keskusteleminen. Kuvioista 3–5 voidaan havaita, että vertaisryhmiin osallistuneet olivat kyselyaineiston perusteella erittäin tyytyväisiä ryhmien sisältöön ja toimintaan.

⁷ Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin 2008–2010 loppuraportti. Pelirajat´on -toiminta ”Paras koulu heti elämänkoulun jälkeen”. 20.10.2010. Sosiaalipedagogiikan säätiö, Mirja Heikkilä & Jari Hartikainen.

⁸ Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin 2008–2010 loppuraportti. Pelirajat´on -toiminta ”Paras koulu heti elämänkoulun jälkeen”. 20.10.2010. Sosiaalipedagogiikan säätiö, Mirja Heikkilä & Jari Hartikainen.

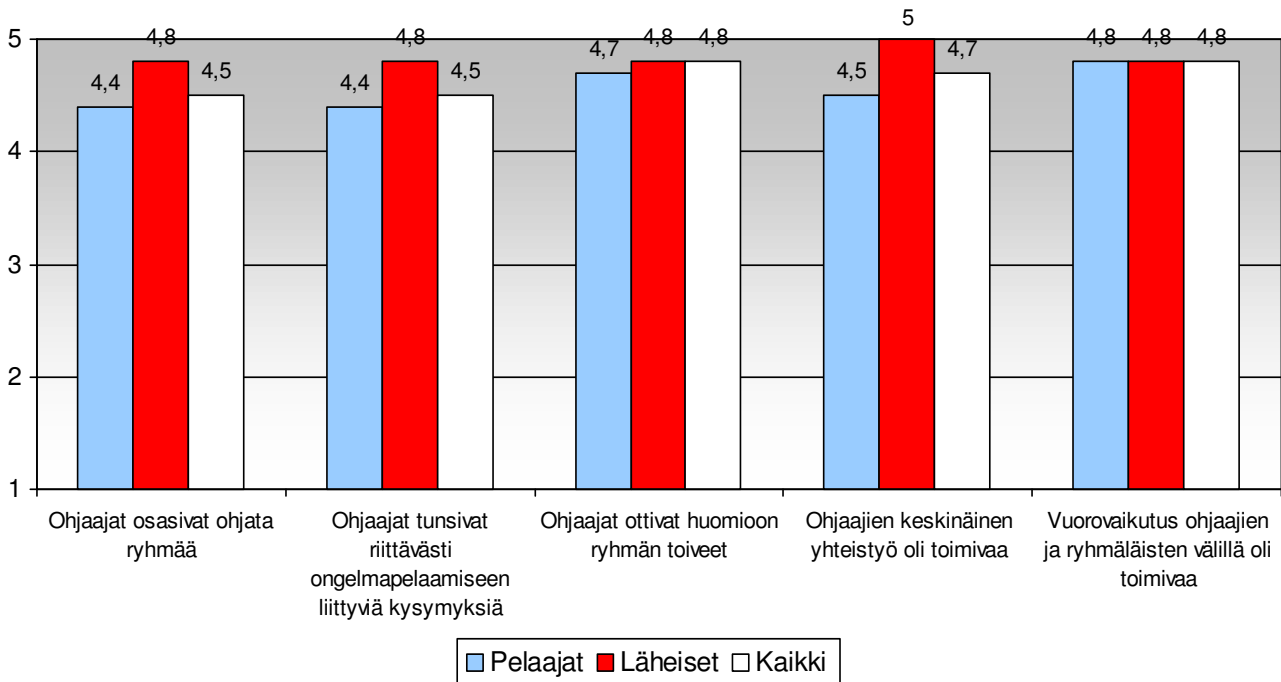
Kuvio 3. Pelaajien ja läheisten vertaisryhmiin osallistuneiden mielipiteet ryhmien toiminnasta ja rakenteesta, ka. asteikolla 1–5⁹

Kuvio 4. Pelaajien ja läheisten vertaisryhmiin osallistuneiden mielipiteet ryhmien toiminnasta ja sisällöistä, ka. asteikolla 1–5¹⁰

⁹ 1=täysin eri mieltä – 5=täysin samaan mieltä

¹⁰ 1=täysin eri mieltä – 5=täysin samaan mieltä

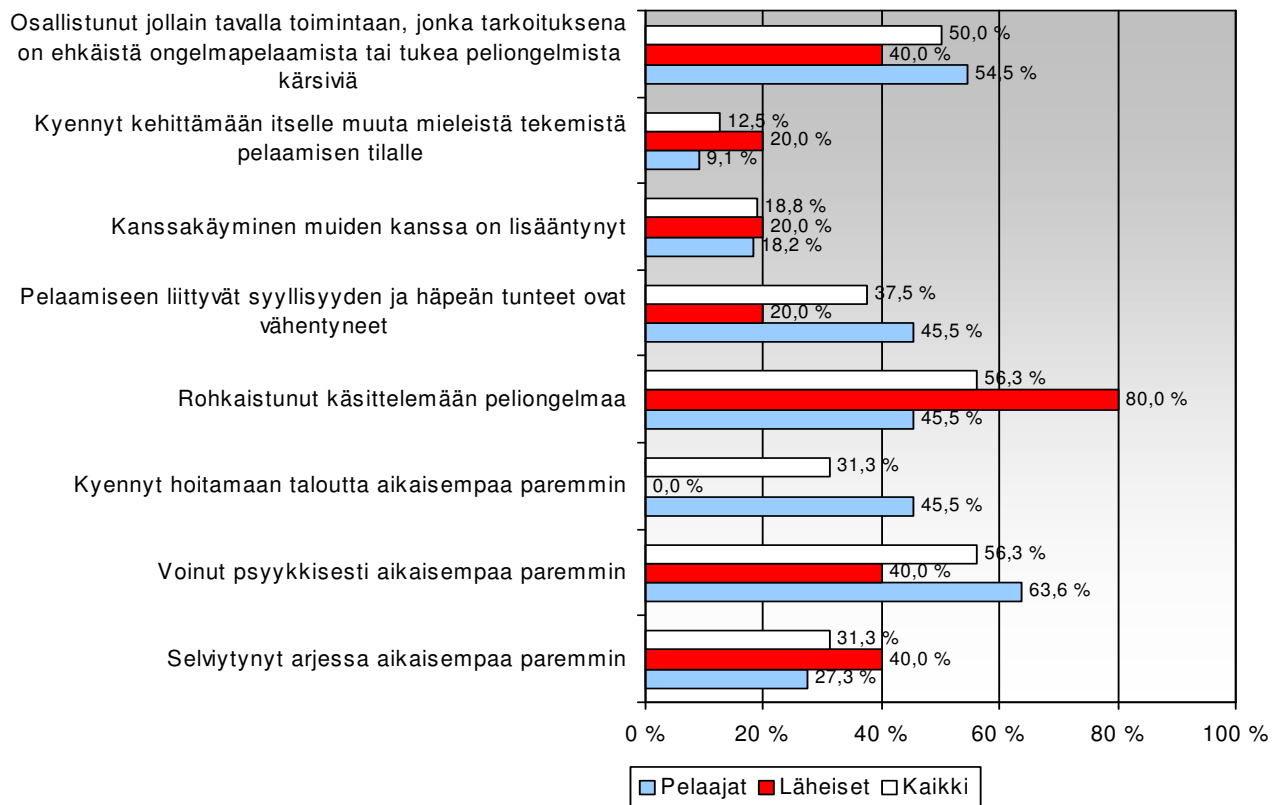

Kuvio 5. Pelaajien ja läheisten vertaisryhmiin osallistuneiden mielipiteet ryhmien ohjaajien toiminnasta, ka. asteikolla 1–5

Vertaisryhmiin osallistuneet arvostivat erittäin paljon ohjaajien henkilökohtaista kokemusta peliongelma/peliongelmaisen läheisenä olemisesta. Ryhmissä oli turvallista keskustella ja eräs vertaisryhmään osallistunut kommentoi asiaa seuraavasti: *”Ohjaajan omakohtainen kokemus vapautti syyllisyyden tunteesta”*. Oleellinen havainto on myös, että ohjauksen ei koettu olevan ylhäältä alaspäin olevaa. Kyselyaineiston perusteella vertaisryhmille kaivattiin jatkoa, eli ns. seurantatapaamisia aktiivisen ryhmätoiminnan päättymisen jälkeen. Tämä vahvistaa edelleen näkemystä siitä, että ryhmiin osallistuneet olivat erittäin tyytyväisiä ryhmien toimintaan ja samalla antaa viitteitä siitä, että osallistumisesta koetaan saadun myös aitoa hyötyä.

Arvioitaessa vertaisryhmään osallistumisen hyötyjä on ensiksi todettava, että sekä pelaajien että läheisten ryhmissä vertaistuki on toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Ryhmissä havahduttiin mm. siihen, ettei olla yksin ongelman kanssa. Samoin ryhmissä mahdollistettiin ympäristö, jossa tultiin kuulluksi ja ymmärretyksi ilman häpeän tunnetta. Vertaisryhmissä saatu konkreettinen tieto peliongelma ja sen hoitamisesta on tuonut osallistuneille kyselyvastausten perusteella henkistä helpotusta.

Kyselyn avovastausten perusteella pelaajien vertaisryhmässä osallistujat kokevat saaneensa tukea konkreettisista ratkaisukeinoista, kuten esimerkiksi tietoa kaupungin talous- ja velkaneuvonnasta. Aineisto antaa myös viitteitä siitä, että ainakin muutamien kohdalla pelaajille vertaisryhmään osallistuminen on auttanut lopettamaan pelaamisen tai ainakin vähentämään sitä. Läheisten vertaisryhmään osallistuneiden keskuudessa yleinen ymmärrys peliongelmasta on kasvanut ja osallistujat ovat myös voineet käsitellä aihetta aikaisempaa avoimemmin toisten peliongelmaisten läheisten kanssa. Kuviossa 6 on esitetty keskeisimmät hyödyt, joita vastaajat kokevat saaneensa vertaisryhmiin osallistumisesta.

Kuvio 6. Pelaajien ja läheisten vertaisryhmiin osallistuneiden kokemukset ryhmiin osallistumisen hyödyistä¹¹

Arvioita siitä, miten kestäviä vertaisryhmään osallistumisesta saadut yksilötason hyödyt ovat pidemmällä aikajänteellä, on tämän loppuyhteenvedon puitteissa mahdotonta esittää. Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin loppuraportin mukaan vertaisryhmät kuitenkin ”jatkuvat syksyllä 2010 Helsingissä Tiltissä, Espoossa A-klinikalla, Jyväskylässä, Kuopiossa ja Jämsässä Pelissä -hankkeen tuella. Joensuussa, Vaasassa ja Porissa uudet ryhmät voivat aloittaa paikallisen A-klinikan tai Mielenterveyden keskusliiton yhdistyksen tuella. Puhelinrinki on mahdollista koota Tiltin, Mielenterveysseuran ja Eläkeliiton sekä toimintamuodon toteutukseen koulutetun vapaaehtoisen ohjaajan yhteisellä sopimuksella.” Mahdollisuudet toiminnan jatkuvuudelle ovat ainakin olemassa.

¹¹ Vastaajat saivat valita esitetystä vaihtoehdoista korkeintaan kolme asiaa/hyötyä.

3.4 Vertaistuen osaamispankki

Yhtenä Pelaajien vertaistukiverkosto -projektin keskeisenä tavoitteena oli pelaajien vertaistuen valtakunnallisen osaamispankin luominen. Arviointiaineiston perusteella on selvää, että projektissa ei kyetty luomaan valtakunnallista pelaajien vertaistuen osaamispankkia. Keskeisin syy tähän oli projektin taloudellisten resurssien puute sekä jo aikaisemmin mainittu projektin toiminnan keskeyttäminen kaksi kuukautta suunniteltua aikaisemmin. Osaamispankin sisältöä suunniteltiin ja koottiin projektin edetessä ja myös varsinainen tekninen toteutus aloitettiin ulkopuolisen asiantuntijan toimesta. Projektin ja koko säätiön taloudellisten resurssien puute johti sopimuksen purkamiseen ennen tietopankin valmistumista.

Projektin eduksi on luettava, että valmisteltu materiaali on kuitenkin koottu erilliselle CD-levylle, jota on lähetetty lokakuun lopussa noin sadalle pelihaittojen parissa työskentelevälle henkilölle. CD-levy on saatavissa projektin päättymisen jälkeen ongelmapelaamiseen liittyvän matalan kynnyksen info- ja tukipiste Tiltistä.

4. Kokonaisarvio projektin tavoitteiden toteutumisesta

Seuraavassa taulukossa on esitetty arvio Pelaajien vertaistukiverkosto -projektille asetettujen alkuperäisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Tavoite	Arvio tavoitteen saavuttamisesta
<ul style="list-style-type: none">Lisätä peliongelmaista kärsivien omaa aktiivista kansalaistoimintaa pelihaittojen vähentämiseksi	<p>Projekti ei saavuttanut tavoitettaan sellaisenaan.</p> <ul style="list-style-type: none">Projekti pyrki tukemaan pelihaitoista kärsivien oman kansalaisjärjestön perustamista, mutta ainakaan toistaiseksi järjestöä ei ole perustettu.Projektin aikana on kuitenkin syntynyt Pelirajat'on -työryhmä (johon kuuluu viisi jäsentä), joka järjesti kaksi yleisötilaisuutta. Työryhmän jäsenet ovat esiintyneet mm. alueradiossa, antoivat haastatteluita lehtiin, osallistuivat tutkimuksiin sekä ongelmapelaamiseen liittyvän matalan kynnyksen info- ja tukipiste Tiltin tilojen ja toiminnan suunnitteluun.
<ul style="list-style-type: none">Lisätä peliongelmaisten henkilöiden ja läheisten vertaistukiryhmien muodostumista	<p>Projekti on ylittänyt tavoitteensa tältä osin.</p> <ul style="list-style-type: none">Projektin myötä syntyi 24 matalan kynnyksen pelaajien vertaisryhmää ja kolme pelaajien läheisten vertaisryhmää.
<ul style="list-style-type: none">Pelaajien vertaistuen valtakunnallisen osaamispankin luominen	<p>Projekti ei saavuttanut tavoitettaan sellaisenaan.</p> <ul style="list-style-type: none">Projektin aikana tuotettu materiaali on kuitenkin koottu erilliselle CD-levylle, jota on toimitettu noin sadalle pelihaittojen parissa työskentelevälle henkilölle.CD-levy on saatavissa projektin päättymisen jälkeen myös ongelmapelaamiseen liittyvän matalan kynnyksen info- ja tukipiste Tiltistä.
<ul style="list-style-type: none">Pelaajien vertaistuen virtuaalisen oppimisympäristön luominen	<p>Projekti ei saavuttanut tavoitettaan sellaisenaan.</p> <ul style="list-style-type: none">Projektin aikana kuitenkin tuotettiin internet-sivusto www.pelirajat-on.fi, joka sisälsi ns. Toimintainfon, Tietopankin ja

	<p>Ohjaajaextran.</p> <ul style="list-style-type: none"> Varsinaisesta virtuaalisesta oppimisympäristöstä ei kuitenkaan ole kyse.
<ul style="list-style-type: none"> Vertaistukiverkoston rakentaminen 	<p>Määrällisesti arvioiden tavoite on ylitetty selvästi, vaikkakin Tampere jäi yrityksistä huolimatta toiminnan ulkopuolelle.</p> <ul style="list-style-type: none"> Projektin tavoitteena oli vertaistukiverkoston rakentaminen neljälle paikkakunnalle: Helsinkiin, Vaasaan, Tampereelle ja Joensuuhun. Verkoston toiminnan jatkuvuudelle on edellytykset olemassa.
<ul style="list-style-type: none"> Vertaisohjaajakoulutuksen ja vertaisohjaajien kouluttajakoulutuksen kehittäminen ja toteuttaminen yhteistyössä A-klinikkasäätiön kanssa 	<p>Projekti on saavuttanut tavoitteensa vertaisohjaajakoulutuksen kehittämisen ja toteuttamisen osalta.</p> <ul style="list-style-type: none"> Projektin aikana toteutettiin vertaisryhmien ohjaajien koulutusohjelma, jota myös testattiin käytännössä ja edelleen kehitettiin kolmella ohjaajakurssilla. <p>Projekti ei saavuttanut tavoitettaan kouluttajakoulutuksen kehittämisen ja toteuttamisen osalta.</p> <ul style="list-style-type: none"> Projektityöntekijöiden ajalliset resurssit sekä projektin taloudelliset resurssit eivät mahdollistaneet panostamista kouluttajakoulutuksen kehittämiseen.
<ul style="list-style-type: none"> Vertaistukitoiminnan vakiinnuttaminen osaksi peliongelmiaisten ihmisten tuki- ja palvelujärjestelmää yhteistyössä lääninhallitusten kanssa 	<p>Projektin tavoitteiden täsmentämisen yhteydessä tästä tavoitteesta luovuttiin.</p>

Liitteet

Liite 1. Arvioinnin ensimmäisessä vaiheessa haastatellut asiantuntijat

Saini Mustalampi
Suvi-Tuuli Porkka
Jarmo Kumpulainen
Petri Miettinen
Risto Jaakkola
Ulla Kyrönseppä
Yrmy Ikonen

Liite 2. Asiantuntijatyöpajoihin osallistuneet henkilöt

17.11.2009

Irja Mikkonen
Anja Sintonen
Riikka Ränninranta
Lasse Jokinen
Timo Ylätalo
Saini Mustalampi
Jari Hartikainen
Mirja Heikkilä
Suvi-Tuuli Porkka
Anna Ehrnrooth
Anita Lähde

4.12.2009

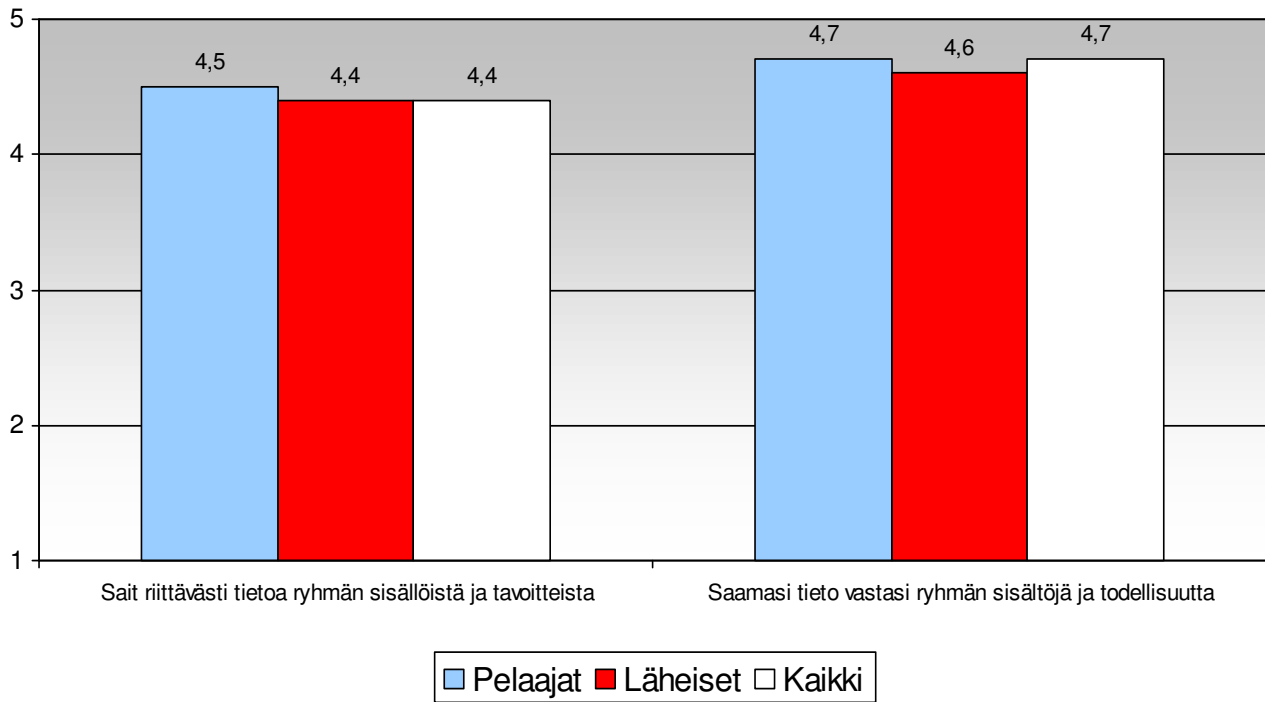
Mirja Heikkilä
Antti Murto
Irja Mikkonen
Tapio Jaakkola
Annina Aaltonen
Jyrki Vihriälä
Raili Koskela

Matti Martikainen

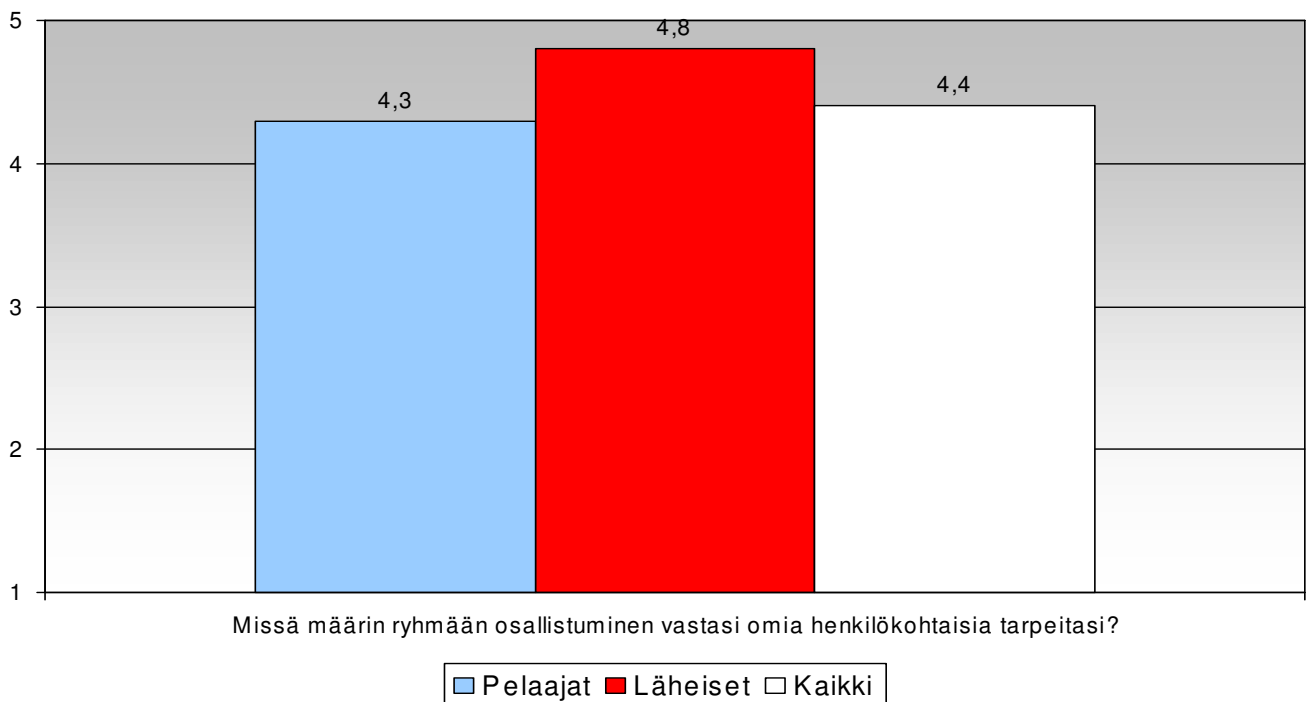
Anita Malkamäki

Jari Hartikainen

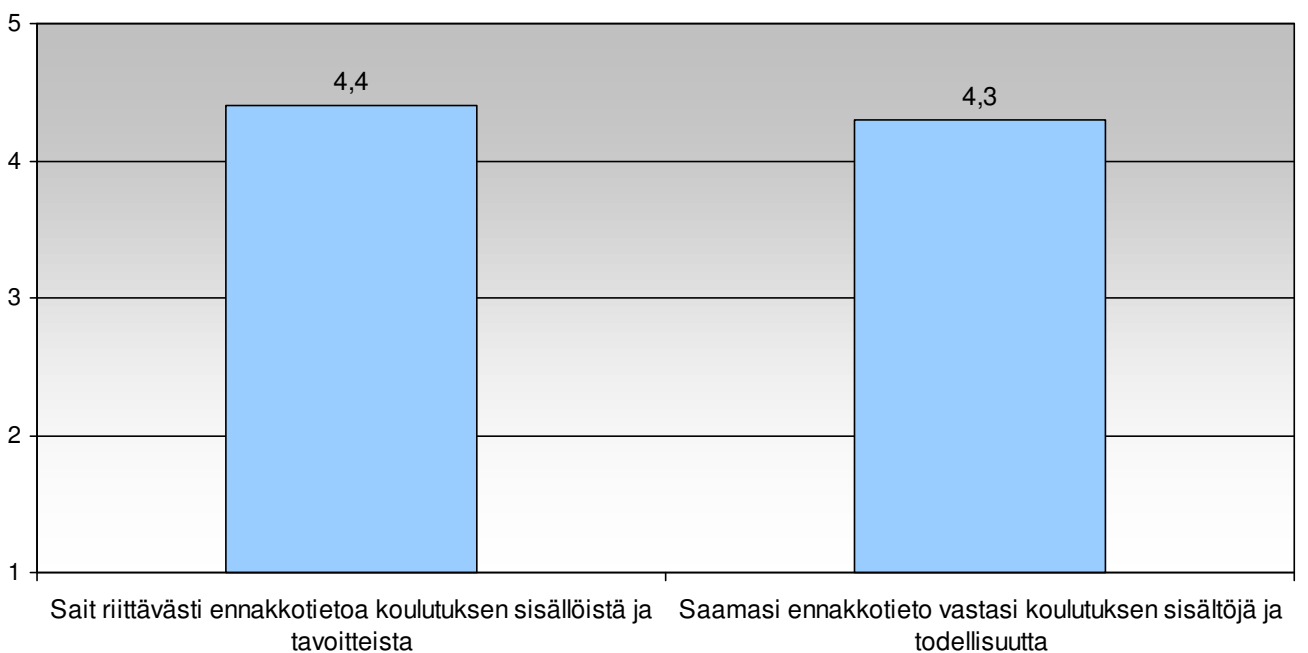
Liite 3. Pelaajien ja läheisten vertaisryhmiin osallistuneiden mielipiteet ryhmien toimintaa koskevasta tiedottamisesta, ka. asteikolla 1–5 (1 = täysin samaa mieltä – 5 = täysin eri mieltä)

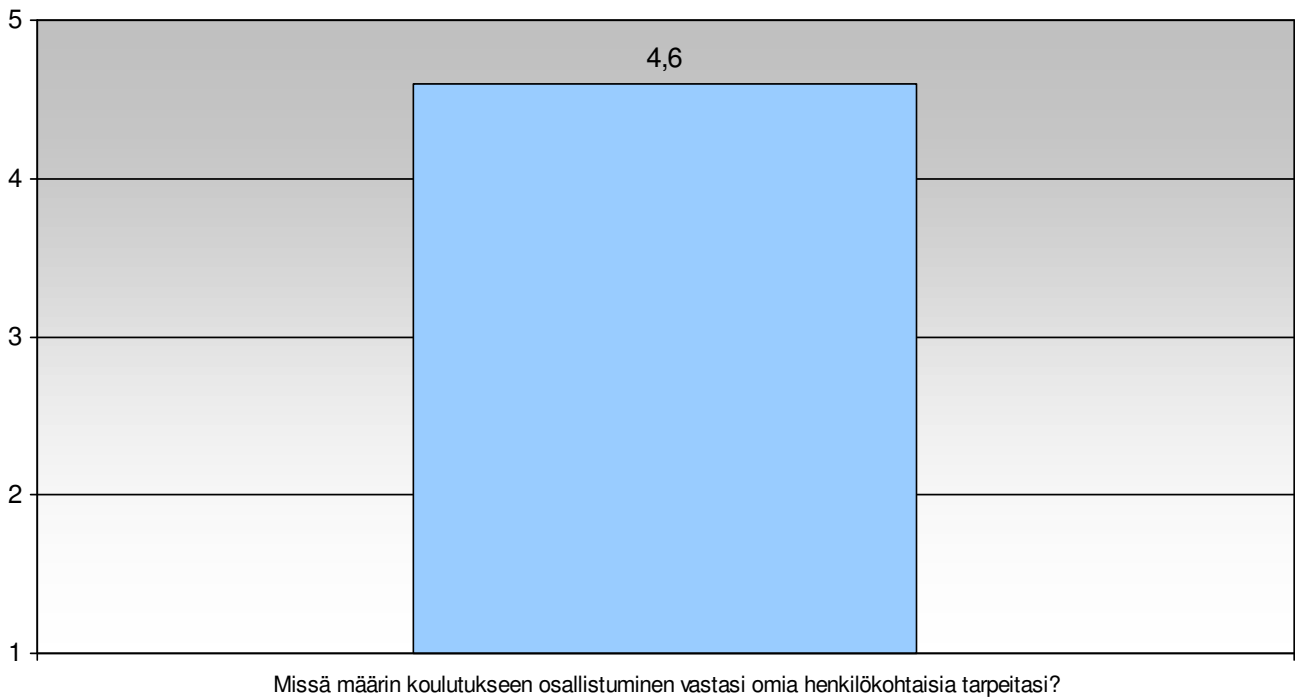
Liite 4. Pelaajien ja läheisten vertaisryhmiin osallistuneiden mielipiteet ryhmään osallistumisen vastaavuudesta omiin tarpeisiin, ka. asteikolla 1–5 (1 = erittäin huonosti – 5 = erittäin hyvin)

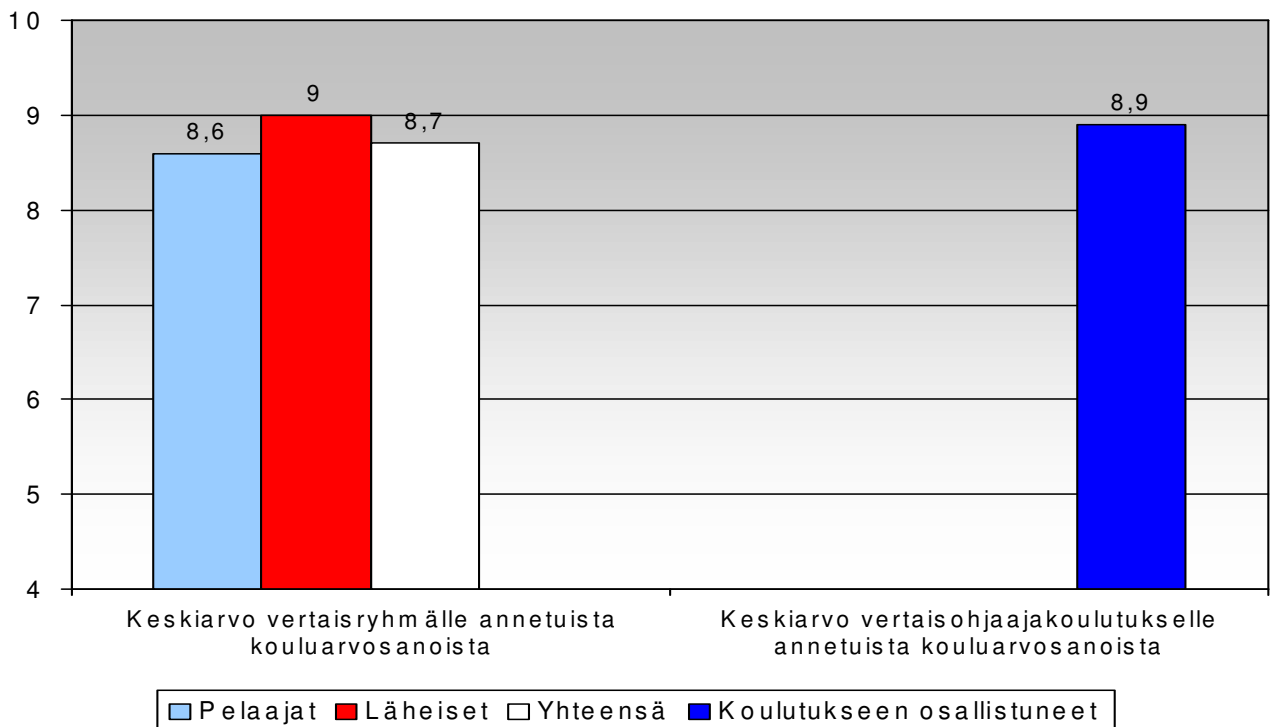
Liite 5. Vertaisohjaajakoulutukseen osallistuneiden mielipiteet koulutusta koskevasta tiedottamisesta, ka. asteikolla 1–5 (1 = täysin samaa mieltä – 5 = täysin eri mieltä)

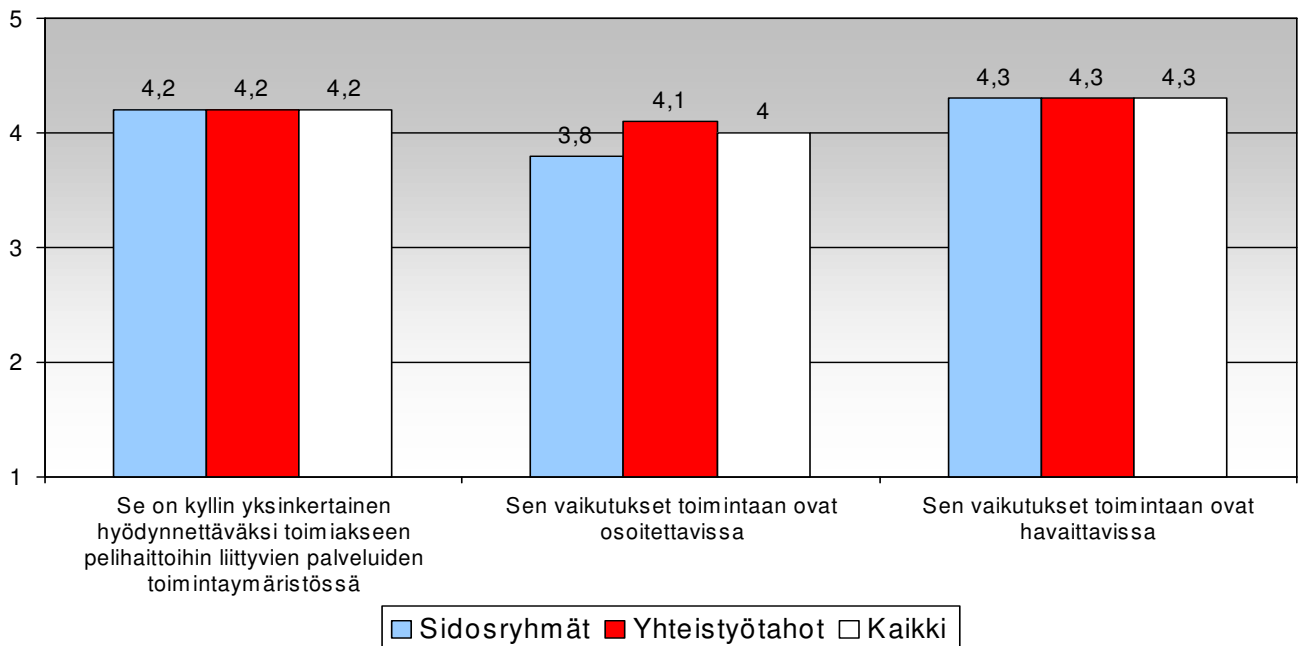
Liite 6. Vertaisohjaajakoulutukseen osallistuneiden mielipiteet koulutukseen osallistumisen vastaavuudesta omiin tarpeisiin, ka. asteikolla 1–5 (1 = erittäin huonosti – 5 = erittäin hyvin)

Liite 7. Vertaisryhmiin sekä vertaisohjaajakoulutukseen osallistuneiden kokonaisarvio ryhmästä/koulutuksesta, ka. asteikolla 4–10

Liite 8. Projektin sidosryhmien ja yhteistyötahojen edustajien suhtautuminen vertaisryhmien hyödyllisyyttä koskeviin väittämiin, ka. asteikolla 1–5 (1 = täysin samaa mieltä – 5 = täysin eri mieltä)

Liite 9. Projektin sidosryhmien ja yhteistyötahojen edustajien suhtautuminen vertaisohjaajakoulutuksen hyödyllisyyttä koskeviin väittämiin, ka. asteikolla 1–5 (1 = täysin samaa mieltä – 5 = täysin eri mieltä)

